

Stichting Collectief
Hoeksche Waard

Project	: Diensten predatie maatregelen 2023-2024, i.h.k.v. Actie Boerenlandvogels Zuid-Holland 2019 – 2027
Startdatum	: 12-06-2023
Opleverdatum	: 31-12-2024
Uw kenmerk	: inkooporder PNR20045447
Ons kenmerk	: CCHW-PZH_230601_predatie
Uw contactpersoon	: Marc Wilborts
Onze contactpersoon:	Lena Zevenbergen
Betreft	: eindrapportage
Bijlage(n)	: foto's wildcamera

Inleiding

In 'Actieplan boerenlandvogels Zuid-Holland 2019 – 2027' zijn ambities opgenomen voor een pakket aan diensten die geen betrekking hebben op inrichting en beheer. In vervolg op een kennismakingsgesprek en een verzoek om een offerte voor het leveren van nader gespecificeerde diensten heeft CHW een offerte uitgebracht. De offerte omvat de levering van de diensten: Lokaliseren en indien nodig verzorgen afschot bruine rat en communicatie over predatie en rapportage.

Op 20 juni 2023 ontving CCHW een inkooporder voor de levering van genoemde diensten voor een totaalbedrag van € 5.050, - excl. btw (6.110,50 incl. BTW). Hierna volgt een beknopte rapportage van de geleverde diensten. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de te voeren voortgangsgesprekken.

Voor het leveren van bovenstaande diensten is CCHW voor het afschot van de bruine rat met een luchtdrukgeweer met nachtzichtkijker; een samenwerking aangegaan met de WBE Hoeksche Waard. Daarnaast heeft de WBE haar kennis ingebracht wat betreft de aanwezigheid van wild, boerenlandvogels en predatoren in het veld, naast de kennis die CCHW beschikt.

Waarnemen:

CHW heeft met behulp van enkele wildcamera's in het veld waarnemingen verricht. Qua predatoren, zijn naast de bruine rat, voornamelijk huiskatten, kraaien en vossen waargenomen. Ook is een Serval op de camera gesignaleerd. Deze bleek te zijn ontsnapt. Het heeft ca 2 weken geduurd, voordat deze is gevangen. In deze periode zal hij voor de nodige predatie hebben gezorgd.

Communicatie:

CHW heeft via verschillende kanalen aandacht gevraagd voor de gevolgen van predatie. Bij de deelnemers van CCHW die meedoen met het ANLb, wordt bij bedrijfsbezoeken stilgestaan bij predatie. In eerste instantie gaat het over beheermaatregelen zoals het nut en noodzaak van gefaseerd maaien maar ook de inrichting van bijvoorbeeld (voedsel) vogelakkers. Door een juiste inrichting en beheer wordt door het aanbieden van voldoende dekking, predatie uit de lucht zoveel mogelijk beperkt. Daarnaast wordt in het gesprek aandacht besteed aan het beheersbaar houden

Stichting Collectief *Hoeksche Waard*

van de bruine rat. Omdat (gelukkig) rattengif nog maar zeer beperkt, binnen de gebouwen, is toegestaan, zijn de middelen om de populatie beheersbaar te houden zeer beperkt. Eén deelnemer gaf aan tijdens de tarweoogst veel ratten te zijn tegengekomen in het perceel. Een zorgwekkende ontwikkeling.

Tijdens het weidevogelseizoen is nadrukkelijk stilgestaan bij de huiskat en min of meer een oproep gedaan om de huiskat zoveel mogelijk binnen te houden. Dit is gedaan via de nieuwsbrief van CCHW en door het ophangen van een spandoek op het hek van één van de percelen in het weide (vogel)-gebied.

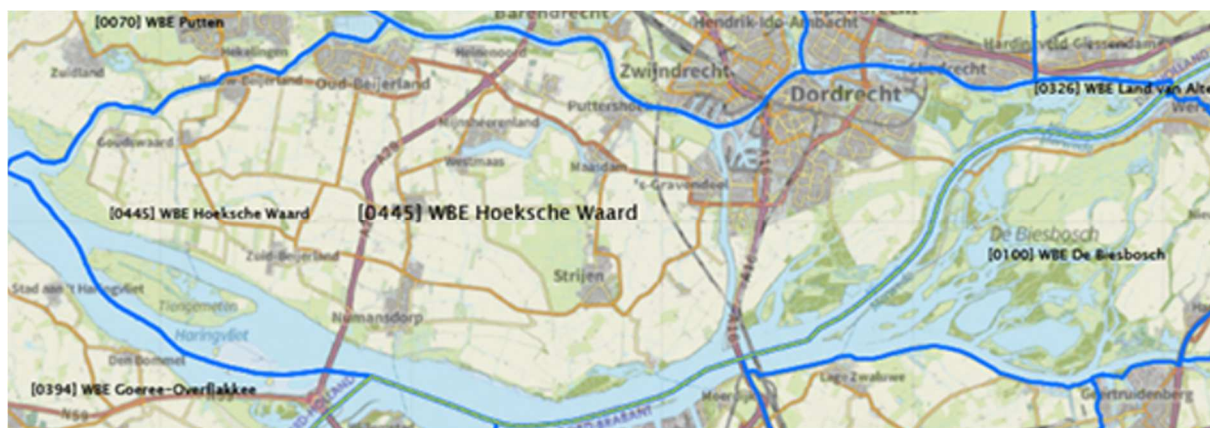
Onderstaand volgt het verslag van WBE Hoeksche Waard die de bejaging van de bruine rat op zich heeft genomen.

Verslag rattenbestrijding door WBE Hoeksche Waard

Uitvoering en resultaat

Op een tweetal plaatsen in de Hoeksche Waard en op 1 plaats op het Eiland van Dordrecht is er over een wat langere periode actief op (bruine) ratten gejaagd. Dat is deels gebeurt in het kader van predatie beheer maar ook ter voorkoming van overlast op boerenerven.

De locaties in de Hoeksche Waard zijn op verzoek van CHW nabij een patrijzen akker en in het weidevogelgebied van Oudeland van Strijen gekozen. Daarnaast zijn door individuele jagers op ad-hoc basis en verspreid over het gebied ratten bejaagd, bij o.a. melding van (overlast) van ratten. Uit waarnemingen kan geconcludeerd worden dat op de locaties waar de ratten actief zijn bejaagd minder ratten gezien worden. Het heeft zeker voor minder overlast gezorgd maar of het daadwerkelijk ook tot minder predatie geleid heeft is niet echt duidelijk. Hier is geen onderzoek naar gedaan, omdat dit buiten de scope van de uitvraag valt.

Figuur 1 Het werkgebied van de WBE Hoeksche Waard betreft de "Hoeksche Waard" en het "Eiland van Dordrecht"

Stichting Collectief *Hoeksche Waard*

Probleemstelling:

Rattenbestrijding als onderdeel van predatiebeheer kan effectief bijdragen aan de bescherming van weidevogels. Roofdieren zoals ratten (en vaak ook vossen en marters) vormen een grote bedreiging voor weidevogelnesten. De predatie op eieren en jonge kuikens door ratten is een van de factoren die de populatie van weidevogels, zoals de grutto, tureluur en kievit, in Nederland bedreigt.

Doelstellingen van rattenbestrijding voor predatiebeheer:

1. Bescherming van nesten en kuikens: Ratten zoeken actief naar voedsel en verstoren nesten of eten eieren en kuikens op. Door het aantal ratten in weidevogelgebieden te verminderen, worden nesten beter beschermd.
2. Verbetering broedsucces: Minder predatiedruk door ratten kan het broedsucces van weidevogels significant verbeteren. Hierdoor hebben kuikens een betere overlevingskans.
3. Verhoging van de weidevogelpopulaties: Op de lange termijn draagt effectieve predatiebeheer bij aan het behoud en herstel van bedreigde weidevogelpopulaties in Nederland.

Uitvoering van rattenbestrijding voor bescherming van weidevogels:

- Preventieve maatregelen: Het plaatsen van nestbeschermers of rasters rond nesten kan helpen om ratten (en andere predatoren) buiten te houden.
- Gebruik van natuurlijke vijanden: Het stimuleren van predatoren die ratten bestrijden, zoals uilen, kan bijdragen aan de vermindering van het aantal ratten.
- Selectief gebruik van bestrijdingsmiddelen: Indien noodzakelijk kunnen bestrijdingsmiddelen worden ingezet, maar het gebruik hiervan dient zorgvuldig te worden afgestemd op de natuurwetgeving en rekening te houden met niet-doelsoorten en milieu-impact.

Uitdagingen en aandachtspunten:

- Ecologische balans: Het is belangrijk om een balans te vinden bij het bestrijden van ratten om niet onbedoeld de ecologische balans in het gebied te verstoren.
- Wettelijke regels: Er zijn strenge regels voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen in natuurlijke gebieden om schade aan andere dieren en ecosystemen te beperken.

Samenvatting terugkoppeling WBE Hoeksche Waard

Samengevat is WBE Hoeksche Waard van mening dat rattenbestrijding een waardevol onderdeel kan zijn van predatiebeheer, mits het zorgvuldig wordt uitgevoerd en afgestemd op ecologische en wettelijke kaders. Dit draagt bij aan het behoud van weidevogelpopulaties en versterkt de biodiversiteit in Nederland.

Vervolg

CHW wil meer middelen gaan inzetten om in het veld te gaan monitoren. De inzet van wildcamera's is relatief arbeidsintensief en geeft slechts een beperkt beeld van een beperkte locatie.

Om deze reden wil CHW gaan investeren in een drone met een geschikte camera om meer inzicht te krijgen over een groter areaal. Daarnaast is de drone ook inzetbaar bij monitoring van aanwezige nesten en fauna op een perceel wanneer er gemaaid wenst te worden.

Stichting Collectief
Hoeksche Waard

Bijlage 1: Foto's Wildcamera

Rat

ucam4 CCHW2 52 °F 11 °C 23:08:30 05-06-2023
Kat

Stichting Collectief
Hoeksche Waard

SUNTEK CAM000 20/10/2024 09:11:32 5°C/10°F 4W

Vos

Icucam-4

88 °F 18 °C

18:45:16 14-07-2024

Serval